

Svømmer med Ulve

Tine:

Jeg skal lige mande mig op for at forlade teltet og starte dagen med det første myggestik. Jeg har endnu ikke fået indviet min ”Go Girl”, som er en praktisk lille tragt til at tisse i, hvis man som pige gerne vil stå op og få det hurtigere overstået. Men nu har myggene i den grad motiveret mig til at prøve anordningen. Klokken er 5, og solen står højt på en helt lydefri himmel. Vi kommer bestemt ikke til at fryse her til morgen, selv om mosekonen stadig har gang i sin tågebryg hist og pist.

Det virker, som om det bliver varmere dag for dag. Så vi er ikke længe om at komme ud til vores brise på Yukon, selv om den næsten altid optræder som modvind. Kun når der er optræk til uvejr, eller uvejret lige er drevet over, vender vinden 180 grader. Det er fascinerende, at floden har helt sit eget vindsystem. I dag rammer vi en behagelig temperatur herude på omkring 21 grader.

Ved første store klippefremspring kommer vi uforvarende til at genere en måge, som sikkert har ungerne tæt på. Som en anden kamikazepilot flyver den lavt ind over kajakken og foretager pludselige dyk mod vores hoveder. Der er ingen grund til at blive for se, om skinangrebene bliver til alvor.

Vi padler videre i det smukke bjerg- og ørige landskab, da en bevægelse på den lange sandbanke til højre for os fanger vores blik. En ulv i løb. Den bevæger sig adræt et stykke foran os, og da den når spidsen af sandbanken, når jeg kun lige at spørge: ”Kan ulve svømme?”, inden den springer i vandet. Som det naturligste i verden krydser den floden med retning mod en landtange på modsatte bred. Dér har en ren dog taget ophold, og hele dens kropssprog viser tydeligt, at den har set både os og ulven. De næste minutter udspiller der sig et ”hvem-er-mest-bange-for-hvem” scenari, og jeg er nu utryg ved dem begge. Ulven er bange for os og vil bare i land. Renen er bange for ulven og os og står paralyseret på bredden. Og Erik vil bare gerne have et close-up af det hele i kassen. Det kan man da kalde modsatrettede interesser i kajakken.

Ulven kæmper i strømmen og kommer endelig op på land, hvorefter renen springer hovedkulds ud i vandet og svømmer desperat derfra. Ulven forsvinder med det samme ind i krattet, mens renen bliver trukket hid og did af strømmen, indtil den lader sig flyde med og kan gå i land længere nede af floden. Erik får taget sine billeder, og jeg sidder med store øjne og følger med i dramaet. Den gode Kevin Costner kunne ”Danse med Ulve”, og nu har jeg næsten svømmet med én, tænker jeg kækt, efter det hele er vel overstået.

Naturen har endnu en oplevelse til os i ærmet. I vores søgen efter vandløb, som egner sig til mad og drikke, hopper vi i land ved et af de mange klippefremspring. Med det samme bliver vi mødt af høje skrig fra en meget vred fugl, og Erik er næsten sikker på, at det er en falk. Kort efter kommer magen flyvende til for at deltage i skræmmekampagnen, sikkert lige som mågen for at beskytte ungerne mod ubudne gæster, og vi skynder os at fylde vanddunken og trække os tilbage. Måden at vise sin respekt for naturen på bliver mindre teoretisk og mere praktisk herude.

Dagens lejrplads henlægges til en lille solskins-ø med gode småsten. Ja, der findes både gode og onde småsten! Det bedste er, at der stadig blæser en sval brise, og at insekterne åbenbart har travlt med andet lige nu. Det har været en af de varmeste dage og den første solskinsdag uden uvejr. Erik har gang i systuen og får repareret flere småting. For os begge bliver dagens bad en særlig nydelse, når vi ikke samtidig skal dele baderum med familien Myg og deres mange, mange slægtninge.

Dag/lejr: 36/32

Dato: Tirsdag den 12. juli 2016

Km/km i alt: 68,3/1413,9 km padlet. Vandret Chilkoot Trail 64,7 km

Højdemeter, lejr: 190 m

Temp.: 16-27 grader

Vejret: Masser af sol og få skyer. Svag til periodevis hård vind fra skiftende retninger.

Overvejende modvind uanset retning

Position: Se kort

Ulven

Alle tamhunde nedstammer fra ulve, og de er så nært beslægtede, at de kan parre sig og få forplantningsdygtigt afkom. Det sker, at en løbsk slædehund bliver bedækket af en polarulv, og det styrker genetisk set bestanden, selv om det først er afkommet i 3.-4. generation, der bliver til ordentlige slædehunde.

Kendetegn

Ulven er en af de arter, der tidligst har indordnet sig mennesket. Hvorvidt det var os, der gjorde ulven tam, eller ulven, der tilpassede sig en sameksistens med mennesket, er stadig til debat. Benene er lange og velegnede til løb, hovedet er kraftigt med korte ører. Ulve har en veludviklet lugte-, syns- og høresans, som gør det let at lokalisere byttedyr. Dens vægt svinger mellem 18 og 80 kg, og hannerne er noget større end hunnerne. Nogle ulve har en næsten sort pels, mens polarulvene er næsten hvide. I september måned udvikler den en meget kraftig vinterpels, som beskytter godt mod kulden. Ulven udstøder nogle meget karakteristiske høje, gentagne hyl og en tuden, der ofte indledes af et enkelt dyr og bliver efterfulgt af hele flokken. Ulvenes tuden og hylen tjener til at holde kontakt over store afstande.

Levevis

Ulven er kønsmoden som 2-årig og kan blive op til 12 år, men da der er kamp om reviret og føden, dør mange i en tidlig alder. Ulve er aktive om natten og begynder allerede at jage i skumringen. Finder de ikke et bytte, bruger de også dagen til jagt. Ulven kan selv grave sin ynglehule, men anvender også gerne andre dyrs huler. Den kan luntetrave med 8 kilometer i timen over meget lange afstande, mens den under jagten kan komme op på 70 km/t. Jagten kan vare i helt op til 20 minutter. Ulven lever sjældent alene eller parvist, men optræder gerne i mindre grupper på 5-10 dyr. Flokken består af et ynglepar samt et antal yngre dyr fra tidligere kuld, og antallet i flokken er størst om vinteren. I Canada er der observeret flokstørrelser på op til 30-35 individer. Der er normalt kun ét ynglepar i hver ulveflok, fordi ulven er meget territoriehævdende, og territoriets størrelse afhænger af, om der er mad nok. En enkelt families område kan i Arktis strække sig over 2.500 km². I områder med tæt bestand af byttedyr kan en flok nøjes med ca. 250 km².

Udbredelse

Ulven lever i skoven, i mere åbent terræn og på tundraen, men kan også træffes i bjergrige egne og i lavlandet. Generelt lever den der, hvor der er et tilstrækkeligt fødegrundlag. Sammen med ræven er ulven det mest udbredte landpattedyr på den nordlige halvkugle. Den har en formidabel tilpasningsevne, der klarer et temperaturspænd på minus 100 grader i højarktisk område til plus 50 grader i ørkenen. På den skandinaviske halvø findes mere end 300 ulve, der lejlighedsvis får indvandring fra Finland. I Danmark blev den sidste ulv skudt ved Skive i 1813, men er siden 2012 genindvandret fra Tyskland.

Føde

Ulven er en kødæder, der tager alt fra fugle og småpattedyr til elg og moskusokse. Hovedparten af føden udgøres af større byttedyr som hjortevildt. Et måltid skal gerne bestå af mindst 5 kg kød og knogler, og på et enkelt døgn kan ulven fortære mere end 20 kg. Til gengæld behøver den så ikke at spise i flere dage. Ulven opsøger byttet ved at forfølge dets duftspor og nedlægger det gerne med et bagholdsangreb. Byttet kan lugtes på mere end 2-3 kilometer afstand, og jagten strækker sig typisk over 100-5.000 meter. Om vinteren jager ulve i en flok, og fanges byttet ikke hurtigt nok, opgives forfølgelsen. Om sommeren jager ulvene alene eller parvis. De udvælger sig de svageste byttedyr og dræber dem med et eller flere bid i struben.

Unger

Parringen sker i januar-marts måned. De 5-7 hvalpe fødes døve og blinde, og øjnene åbnes først efter 2 uger. Når de er omkring en måned gamle, vover de sig ud af boet, og når de er 2 måneder gamle, får de en tynd, mørk pels. Både hannen og hunnen deltager i yngelplejen. Hvalpene får opgyldt føde, og allerede 5 måneder senere kan de selv deltage i de voksnes jagter.

Thomas Bjørneboe G. Berg er seniorforsker og udstillingsansvarlig på det naturhistoriske museum NATURAMA i Svendborg. Thomas har læst ½ år ved University of Alaska i Fairbanks og har gennem hele karrieren beskæftiget sig med den nordlige fauna. Gennem 10 år var han ansvarlig for overvågningen af pattedyrene ved den højarktiske feltstation Zackenberg i den nordøstgrønlandske nationalpark.

Ren

Rensdyrene har været en af nøglearterne for de tidlige inuitters succesfulde vandring mod nyt og ukendt land. Rensdyret har en størrelse, der gør det let at håndtere af en enlig jæger, pelsen er velisolerende og geviret har leveret godt materiale til fabrikation af redskaber

Kendetegn

Rensdyret er eneste hjortear, hvor hunnerne bærer gevir. Rensdyr inddeles i flere underarter, hver med deres specielle tilpasninger til netop deres udbredelsesområde. Pelsens dækhår er luftfyldte og velisolerende og dækker over en varm underuld. Farven varierer alt efter underart, køn, og sæson. De mørkeste (og største) finder man i de sydligste områder, mens de meget lyse (og mindste) ses i Højarkt. De har dog alle en lysere bug og hals. Klovene er brede med masser af hår, der både isolerer og giver et godt fodfæste på snedækket grund. Det lavarktiske rensdyr og de højarktiske rensdyr, har tilpasset sig fysiologisk til de arktiske forhold på forskellige måder. Den lavarktiske er højbenede tilpasset de lange vandring mellem sommer og vinterområder og tillader, at der opbygges fedtdepoter på bag- og skulderpartiet, hvilket letter bevægelsen under vandring, hvorimod de højarktiske rensdyr, der ikke foretager så lange sæsonvandring, er lavbenede og har en mere jævn fordeling af fedtet for derigennem at drage nytte af den isolerende virkning.

Levested

Rensdyret lever på den arktiske tundra og trækker i Alaska og Canada om vinteren sydpå til det subarktiske skovbælte på grænsen mellem Canada og USA.

Levevis

Rensdyrene foretager sæsonvandring, på linje med gnuerne i Afrika. I Canada kan vandringerne være mere end 2.500 km lange hver vej. Vandringerne foregår mellem overvintringsområderne i syd, hvor også parringen foregår, og kælvningsområderne i nord. Rensdyret svømmer godt og kan krydse åbent vand på op til 2,5 km bredde mellem arktiske øer. Rensdyr er flokdyr og kan i sommerperioden samles i flokke på mere end 10.000 dyr i yngleområderne.

Rensdyrene har en veludviklet lugtesans, der let kan lokalisere føde under sneen og over lange afstande, hvilket kan drive dem langt ud på isdækket hav, hvis vinden bærer duft af lav med sig.

Udbredelse

Rensdyret har en cirkumpolar udbredelse langs de nordligste kyststrækninger i verdenen og sydpå til grænsen mellem Canada og USA, hvilket svarer til Lyon i Frankrig og Venedig i Italien.

Ynglebiologi

Parringstiden er typisk i oktober. Fosterudviklingen starter med det samme og varer ca. 228 dage. Der fødes 1-2 kalve, oftest én kalv på ca. 6 kg, i maj eller juni. Tyrene kæmper om køerne, og får ikke taget meget føde til sig i den hektiske tid. En dominerende tyr kan holde et harem på 5-15 køer. Brunsttiden tager hårdt på de succesfulde tyre, der ofte går vinteren i møde udmattede og måske sårede efter de rivaliserende kampe. Tyre lever typisk kortere end 10 år, og i gennemsnit 4,5 år i vild natur. Kalvene er eftertragtet bytte for bjørne, ulve, jærv, los, og ræve i de første uger.

Føde

Rensdyret er planteæder, med et varieret spisekort om sommeren, hvor den æder kæruld, urter, blade af pil og birk samt svampe. Lav udgør en vigtig føde om vinteren, hvilket også har navngivet den vigtigste for rensdyrene til rensdyrlav.

Thomas Bjørneboe G. Berg er seniorforsker og udstillingsansvarlig på det naturhistoriske museum NATURAMA i Svendborg. Thomas har læst ½ år ved University of Alaska i Fairbanks og har gennem hele karrieren beskæftiget sig med den nordlige fauna. Gennem 10 år var han ansvarlig for overvågningen af pattedyrene ved den højarktiske feltstation Zackenberg i den nordøstgrønlandske nationalpark.

Fluernes Yukon

Myg er én ting. Blinde fluer, også kaldet klæger, er noget ganske andet. Deres bid gør forbandet ondt, og deres kæber kan endda trænge gennem tøj. Der er ikke meget ved at være bloddonor for en klæg, som utaknemmeligt nok også spytter i såret, inden de suger blod. Spytet kan udløse kraftige allergiske reaktioner, hvis man er uheldig. Men det er ikke kun klægerne, der er på spil. I den sidste tid har vi haft fluer i alle afskygninger og størrelser. Nogle af dem har bidt og stukket det bedste, de har lært - andre har bare summet rundt i teltet og banket utrætteligt mod dugen til ud på de små timer, hvor man nemt forfalder til at ligge og udtænke de mest makabre drabsmetoder. Det sker, at vi også får besøg på floden af de ”tovingede insekter med sugende munddele”, som de så smukt beskrives zoologisk, men som regel er vi fredet på vandet.

Endnu en varm dag venter med 23 grader allerede fra morgenstunden. I går aftes målte vi 27 grader klokken 21.30, så det blev en hed nat i ordets bogstaveligste forstand. Derfor kan det kun gå for langsomt med at komme ned i sprayskirt'et og mærke, hvordan floden køler kajakken og dermed os. Vi har en gevaldig lyst til at padle i bar overkrop, men beholder vores lange Sandiline t-shirts på. De er både behagelige og giver en effektiv UV-beskyttelse. To fluer med et smæk, så at sige. Kombineret med regelmæssige dyp af armene i vandet, fungerer det hele ganske godt.

Først på formiddagen får vi Circle City i sigte. Vi lægger til i den lille by for at tanke vand, smide affald og købe et par colaer, som er i høj kurs hos os begge. På bredden genkender vi to argentinere fra Coal Creek, der netop har afsluttet deres 7-dages tur. Snakken går, mens Tine og jeg på skift får ordnet det forskellige i byen. Jeg tager en tur på vaskeriet for at hente vand og bemærker, at flere af bygningerne er forsynet med masonitplader for døre og vinduer. Store skilte kundgør, at det er statens ejendom, højst sandsynligt på grund af konkurser. Det virker næsten som om historien gentager sig fra guldgravertidens afslutning.

Tine:

Vi har glædet os til lidt friske forsyninger og har derfor afpasset vores ankomsttidspunkt nøje efter butikkernes åbningstid. Denne tidlige eftermiddag iler jeg derfor af sted til den lille, kombinerede benzintank/købmandsbutik, som ser bekymrende mørk ud. Ganske rigtigt – det vendbare skilt i vinduet melder, at butikken er ”closed”. Åbningstiderne på døren bekræfter, at der desværre ikke er tale om en fejl. Jeg kan høre stemmer bag ruden og trækker prøvende i døren. Den åbner, så jeg stikker frejdigt hovedet ind og spørger de to snakkende, om jeg må komme ind. De ser ud til at være mor og søn, og med én mund udbryder de: ”NO!” Jeg må have set meget skuffet ud, for moderen spørger irriteret, hvad jeg skal ha'. Hun vinker mig ind, da hun hører, at det bare er et par colaer. Jeg føler mig bestemt ikke velkommen, mens jeg roder i køleskabet efter dåserne. De sidder begge klinet til tv-skærmen ved disken og kigger dårligt nok op, da jeg stiller varerne fra mig. Det hjælper lidt på interessen, da jeg hiver pengene frem, og jeg går lettet derfra med det, der i sommerheden er at sammenligne med fundet af guld – to iskolde colaer. Vildmarken lærer sandelig én at sætte pris på de små ting.

Vi møder til gengæld en rar indianer fra Fairbanks, som er i Circle City for at renovere huse. Han fortæller begejstret om sit fiskeri og sin passion for at sejle ræs i de små, fladbundede flodbåde. Han sørger for en hyggelig afslutning på vores bytur.

Vi padler nu ud i det, der kaldes Yukon Flats, hvor landskabet, som navnet antyder, er fladt, og floden breder sig ud i op til 4 kilometers bredde med øer, søer og væltede træer. Samtidig skulle strømmen aftage en del, og området minder meget om det hjemlige Vadehav. Yukon Flats er berygtet for sin lumske beskaffenhed, som gør, at folk nemt farer vild, går på grund eller ender i en blindgyde. Mine bekymringer bliver dog gjort til skamme, og vi møder blot en masse øer med lavt vand imellem dem. Derfor forløber de næste timer gnidningsfrit, og der er fortsat god strøm. Navigationen er let; jeg følger bare hovedstrømmen i floden, også selv om det foregår lidt på kryds og tværs. Det her scenarie vil fortsætte de næste par dage.

Tine:

Jeg er for så vidt enig i, at det går bedre end forventet med at padle her, selv om jeg flere gange sidder dér forrest i kajakken og stirrer anspændt fremad. Ikke alle øerne er lige synlige, der er mange ændringer i vandspejlet, og vi er omgivet af strandede træstammer. Hovedstrømmen kan være svær at få øje på, og usikkerheden om, at kursen er rigtig, udfordrer mig. Det koster anstrengelser at holde hovedet koldt, når vi til tider bevæger os med 10-12 km/t, tæt forbi væltede stammer og lavt vand. Erik sidder med kortet, som giver ham fornemmelsen af en overordnet retning, men vandet og stenbankerne er i konstant forandring, så kortet har ikke det hele med. Men min kæreste klarer udfordringen til UG og er meget opmærksom på, at jeg ikke er helt fornøjet ved situationen.

Mellem øerne vender de blinde fluer alias klægerne tilbage, og deres øgenavn er i den grad falsk varebetegnelse. De ser udmærket og kan sagtens finde os herude på det lave vand. Vi har padlet ekstra længe for at finde den helt rigtige lejrplads, og selv om den udvalgte ligger ganske fortrinligt, er der ikke skyggen af ... skygge. Sværmen af de bidende sataner får os til at rejse teltet på rekordtid. Og nu kan vi vælge mellem to onder: ophold i teltet uden insekter, men i 30 graders varme. Eller udenfor, formummet i alskens insektbeskyttelse. Tine vælger det sidste, jeg gør det første, mens jeg prøver at kreere en solskærm til teltet ud af en presenning.

Dag/lejr: 37/33

Dato: Onsdag den 13. juli 2016

Km/km i alt: 70/1.483,9 km padlet. Vandret Chilkoot Trail 64,7 km

Højdemeter, lejr: 162 m

Temp.: 20-28 grader

Vejret: Sommer og sol med meget få skyer og svag vind. Temperaturen tålelig på vandet, men det er meget varmt på land.

Position: Se kort

Circle City

Circle City er blev navngivet af de guldgravere, som grundlagde byen i 1883 efter et guldfund i den nærliggende Birch Creek. Mændene troede fejlagtigt, at de havde lagt byen lige oven på Polarcirklen, men den ligger faktisk 80 kilometer sydligere. Til gengæld var placeringen velegnet til at få fragtet forsyninger ud til Yukon River. De næste år voksede Circle City sig til at blive områdets største guldgraverby med helt op til 700 indbyggere og 2.300 minearbejdere.

Her var alt, hvad hjertet kunne begære: røgfyldte saloons, forførende dansepiger, driftige købmænd - samt et operahus og et bibliotek til de mere højkulturelle. Det sluttede brat i 1897, da de fleste blev lokket længere op ad floden, efter nyheden om guldfundet ved Bonanza, Klondike, nåede byen. Igen lykkedes det kun de færreste at købe jordlodder på kontoret i Dawson City, så mange vendte slukørede tilbage til Circle City.

Blot to år efter fik rygten om det store guldfund i Nome ved Beringshavet guldgraverne til at lette som græshoppesværme igen. Siden overtog de lokale Athabaskan-indianere hovedparten af byen. Der er fortsat enkelte guldgravere tilbage i Circle City, som dog betjener sig af de moderne tiders mekanik.

Byen er et fast pit stop for hundeslædeløbet Yukon Quest, hvilket tiltrækker en del entusiastiske besøgende. Der kommer også få turister fra Fairbanks, men folk i byen lever primært af naturens ressourcer som laks og vildt. Circle City kan i dag mønstre 100 indbyggere. Desværre tog den seneste store oversvømmelse i 2013 de fleste gamle bygninger med sig, så der er ikke meget tilbage af, hvad man engang kaldte ”verdens største bjælkehytte-by”.

Kilder:

- https://en.wikipedia.org/wiki/Circle,_Alaska
- <http://www.nps.gov/yuch/learn/historyculture/circle-city.htm>
- Dawson City to Circle af Mike Rourke